

Tromsø vil

Kommuneplanens samfunnsdel
med arealstrategi 2020–2032

Innhold

INTRODUKSJON

Side 3 Kommuneplanens samfunnsdel på ett minutt

TROMSØ I ENDRING

Side 4 Et samfunn i endring

Side 5 En organisasjon i endring

Side 6 Utfordringer og muligheter

MÅL OG STRATEGI

Side 7 Hovedmål: Et bærekraftig Tromsø

Side 8 FNs bærekraftsmål

Side 10 Sosial bærekraft

Side 12 Klima- og miljømessig bærekraft

Side 14 Økonomisk bærekraft

Side 16 Arealstrategi

Side 18 Mål for organisasjonen: en robust organisasjon

VEIEN VIDERE

Side 20 Hvordan tar vi neste steg?

Kommuneplanens samfunnsdel på ett minutt

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument og viser hvordan Tromsø skal utvikle seg de neste 12 årene. Planen er utviklet av og for innbyggerne.

Kommuneplanen har to hoveddeler:

- Samfunnsdelen (den du leser nå)
- Arealdelen

Samfunnsdelen forteller...

...hva Tromsø skal bli.

...hvordan de ansatte i Tromsø kommune skal jobbe for å få dette til.

...hvordan kommunens arealer skal nyttes i dette arbeidet på en god måte.

Innbyggerne har satt målene

Det er innbyggerne som har bestemt hvordan de vil at Tromsø skal utvikle seg frem mot 2032.

Gjennom en rekke samtaler, møter og runder med innspill har frivillig sektor, næringsliv, kulturliv, politikere, kommuneansatte og innbyggere medvirket i prosessen som har endt ut i hovedmålet; et bærekraftig Tromsø.

Et samfunn i endring

Arktisk hovedstad

Tromsø har alltid vært et møtested på tvers av kultur, etnisitet, nasjonalitet og sosial bakgrunn. Det er en posisjon vi har fått på grunn av nærheten til havet, som porten til Arktis, en lang samisk historie og et mangfoldig samfunn med over 140 ulike nasjonaliteter. Tromsø har et rikt kunst- og kulturliv, og er et kultursenter i Arktis.

Til tross for avstanden til verdensmarkedene, skaper vi store verdier med utgangspunkt i våre naturgitte fortrinn innenfor fiskeri og sjømat, romteknologi, reiseliv og sterke service-, handel- og byggenæringer.

Tromsø er vertskommune for UiT, hovedkontorer, internasjonale organisasjoner og verdensledende forskningsmiljøer.

Økt internasjonal interesse

Vi kombinerer ny forskning med en historisk og nedarvet kompetanse om det å forvalte sosiale, miljømessige og økonomiske ressurser på en bærekraftig måte. Kompetansen er etterspurt regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Interessen for nordområdene er større enn på mange år. Naturressursene og klima- og miljøendringene er viktige drivere for dette.

Med et moderne og mangfoldig samfunn, arktisk kompetanse og geografiske plassering har Tromsø en unik posisjon til å sette agendaen for en bærekraftig framtid i den arktiske regionen.

Et svar på samfunnsutfordringene

Kunnskapsgrunnetilaget til kommuneplanens samfunnsdel bygger på rapporter og analyser som oppsummerer utfordringer og muligheter for Tromsø, Norge og verdenssamfunnet i årene som kommer.

Tromsø vil vise hvordan vi skal møte samfunnsutfordringene.

Kommunesamfunnet

Alle innbyggere i Tromsø kommune skal kunne delta i og påvirke sitt lokalmiljø, være medborgere og fullverdige medlemmer av et samfunn hvor de opplever et godt tjenestetilbud, myndiggjøring og livsmestring med et variert arbeidsliv.

Tilgang på natur-, kultur- og fritidstilbud gir mulighet til en aktiv hverdag som fremmer folkehelsen – en av kommunens viktigste ressurser.

Vi skal ta vare på behovene til både mennesker som lever i dag og framtidige generasjoner.

Tromsø skal være et inkluderende samfunn hvor vi respekterer hverandre. Vi skal befestе vår posisjon som internasjonalt møtested og løfte den arktiske kompetansen innenfor forskning og næringsliv. Vi må sørge for at natur og urbane kvaliteter er tilgjengelig for alle. Vi skal være et sted hvor vi tester ut nye løsninger for bærekraftig samfunn lokalt og globalt.

En organisasjon i endring

Nye arbeidsmåter og tydeligere prioriteringer

Hovedvekten av den norske velferdsproduksjonen skjer i kommunene. Stadig mer komplekse oppgaver utfordrer kommunene som skal sikre at dagens innbyggere får dekket nødvendige behov, uten at det går ut over fremtidige generasjoner.

For å sikre et bærekraftig samfunn må vi prioritere tydeligere hvilke oppgaver vi skal løse. Vi må bruke ressursene på nye og mer hensiktsmessige måter. Framtidens oppgaver må i større grad løses sammen med ulike sektorer og fag, ofte i samspill mellom kommuneorganisasjonen, kommunesamfunnet, frivillige, organisasjoner og foreninger, kulturlivet og næringslivet.

Pådriver for økt samskaping

Historisk har norske kommuner hatt et særlig fokus på rollen som myndighetsutøver og det å yte gode faglige tjenester. Dette skal vi fortsette med. Vi skal også forvalte vår rolle som demokratisk arena og god arbeidsgiver.

Samtidig gjør den høye endringstakten i samfunnet at vi må ta et mer aktivt eierskap til vår rolle som samfunnsutvikler. I denne rollen kan vi være en pådriver for økt samskaping med kommunesamfunnet. Gjennom dialog og samskaping bringer vi sammen kunnskap, ressurser og erfaringer slik at vi utvikler løsninger sammen med innbyggerne. Alle har noe å bidra med.

Samhandling

For kommuneorganisasjonen betyr de nye arbeidsmåtene at vi må få en bedre intern samhandling. Vi må bruke hele den kommunale verktøykassen for å sikre at kommunens ressurser kommer hele kommunesamfunnet til gode. For å sikre og videreutvikle gode velferdstjenester, både til dagens innbyggere og kommende generasjoner, må vi hele tiden være på jakt etter bedre måter å løse oppgavene våre på.

Digital transformasjon, innovasjon og nye arbeidsformer må innføres med mål om en enklere hverdag for innbyggerne og medarbeiderne. Vi må flytte fokuset fra reparasjon til forebygging og hverdagsmestring.

Medarbeiderne – kommunens viktigste ressurs

Kommunens viktigste ressurs er medarbeiderne som hver dag hele året arbeider for at innbyggerne kan være aktive medborgere og mestre egen hverdag.

Samskaping og innovasjon i oppgaveløsningen krever at vi tilegner oss nye ferdigheter. Vi må gi rom for andres kompetanse både internt og eksternt. Kompetente og engasjerte medarbeidere og gode ledere er sammen med den økonomiske handleevnen, forutsetninger for at kommunen skal lykkes i rollen som samfunnsutvikler.

Vi skal ivareta medarbeiderne gjennom å være en inkluderende og helsefremmende arbeidsplass.

Et varmt og livskraftig Tromsø

Lykkes vi med økt samskaping, vil det gi bedre livsvilkår for innbyggerne og bedre arbeidsvilkår for den enkelte medarbeider. Det vil i tillegg gi et tryggere, mer inkluderende og tolerant samfunn tuftet på sterke fellesskap.

Tromsø kommune som organisasjon skal bygges på våre verdier — respekt, åpenhet, mot, anerkjennelse og tillit (RÅMAT). Gjennom å tilrettelegge for hverdagsmestring og aktivt medborgerskap skal vi sammen bidra til et varmt og livskraftig Tromsø.

Hvilke utfordringer og muligheter har vi?

Utfordringer vi må håndtere:

- Økte forskjeller mellom innbyggerne når det gjelder levekår, sosial helseulikhet og samfunnsdeltakelse.
- Demografiske endringer gir større andel eldre i befolkningen og en større andel innbyggere i ikke-yrkesaktiv alder.
- Redusert befolkningstilvekst på grunn av lavere barnefødselstall og arbeidsinnvandring
- Mer ekstremvær i form av mer nedbør, flom, økt stormflomnivå og økt skredfare som følge av klimaendringene.
- Globale og nasjonale klimamål. Store krav til reduksjon av klimagassutslipp og miljøforbedring for å nå lokale, nasjonale og globale klimamål.
- Økt press på arealressursene.
- Strammere økonomiske rammer samtidig som oppgavemengden, kompleksiteten og forventningene til velferds- og tjenestetilbudet øker.
- Mer komplekse sykdomsbilder og uforløst potensial i forebygging.

Muligheter vi kan gripe:

- Barn og unge som veivisere til framtiden.
- Folkehelse som samfunnsressurs.
- Et styrket og variert nærings- og arbeidsliv med blågrønn omstilling.
- Større grad av samskaping i kommunesamfunnet for å løse viktige samfunnsoppgaver og tilrettelegging for frivillighet, livsmestring og medborgerskap.
- Levende lokalsamfunn med gode møteplasser.
- Ta vare på naturmangfoldet og tilrettelegge for miljøvennlig areal- og transportbruk og et redusert klimaavtrykk.
- Styrke Tromsø som et regionalt og internasjonalt senter i Arktis og verden innenfor kunst og kultur, forskning og innovasjon.
- En kommuneorganisasjon som videreutvikler rollen som myndighetsutøver, tjenesteleverandør og samfunnsutvikler.

Et bærekraftig Tromsø

Tromsø kommune er Nord-Norges største kommune. Sentralt plassert i Arktis byr vi på et urbant og moderne sentrum, levende distrikter og storslått natur som tiltrekker seg turister fra hele verden.

Vi har sterke kompetansemiljøer og et rikt kulturliv som kan knyttes direkte til vår historie og identitet, og er kjent som et internasjonalt møtested. Havet har vært, og utgjør fortsatt, et viktig grunnlag for av våre kunnskapsmiljøer og økonomiske verdiskapning.

Tromsø vil er vårt viktigste plandokument. Planen skal vise retning for samfunnsutviklingen og hvordan kommunen som organisasjonen skal jobbe. Alt med utgangspunkt i innbyggernes egne visjoner, vår felles historie, kultur og kunnskap.

Våre tre samfunns mål:

1. Sosial bærekraft:

Alle innbyggerne er likeverdige, likestilte og har gode hverdagsliv.

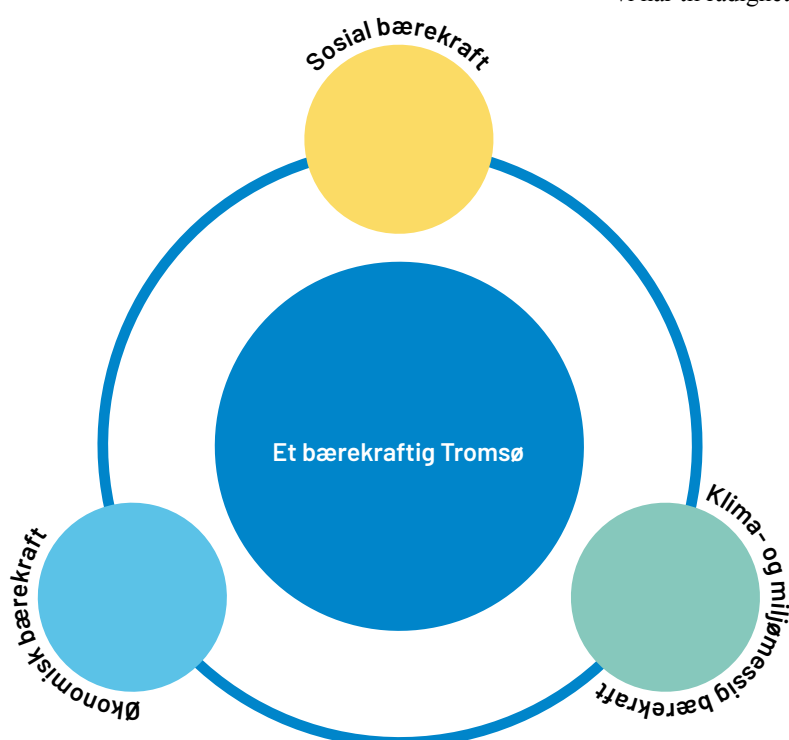
2. Klima- og miljømessig bærekraft:

All utvikling skjer innenfor naturens tålegrense og med en stadig reduksjon av klimagassutslipp.

3. Økonomisk bærekraft:

Verdiskapingen er kunnskapsdrevet, innenfor naturens tålegrense og velferdsutviklingen kommer hele samfunnet til gode.

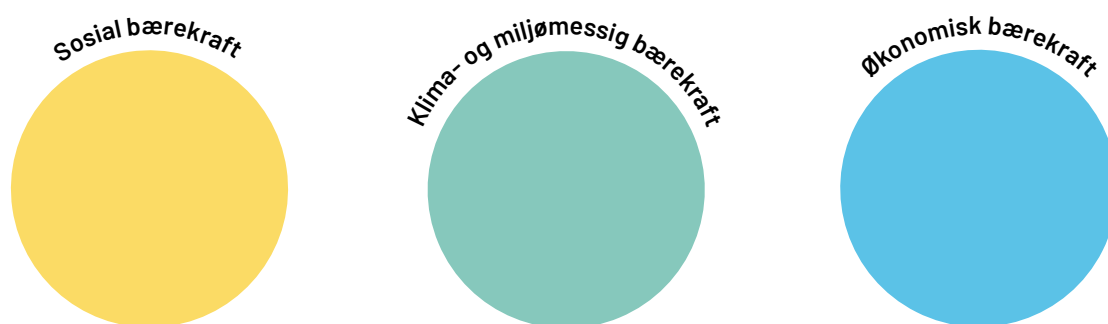
Samfunnsmålene er felles for kommunesamfunnet og hele kommuneorganisasjonen. De tre målene er ambisiøse, tidvis motsetningsfulle, men vil også kunne forsterke hverandre. Det er viktig å balansere målene og ressursene vi har til rådighet.

Tromsøs samfunns mål og koblingen til FNs bærekraftsmål

FNs 17 bærekraftsmål ligger til grunn for Tromsø kommunes planlegging. Bærekraftsmålene er en felles arbeidsplan for verdenssamfunnet for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Dersom Norge skal nå sine globale forpliktelser må alle kommunene ta lokalt ansvar og eierskap til målene.

Figuren til høyre viser koblingen mellom samfunnsmålene og FNs bærekraftsmål. Som vi ser er det flere av bærekraftsmålene som overlapper mellom samfunnsmålene. Dette viser den tette koblingen mellom sosial, klima- og miljømessig og økonomisk bærekraft når vi skal utvikle et mer bærekraftig samfunn frem mot 2032

1. Sosial bærekraft · medborgerskap og det gode hverdagsliv

For Tromsø betyr sosial bærekraft at alle innbyggerne i kommunen er likeverdige, likestilte og har gode hverdagsliv.

Slik vil vi ha det i 2032:

Et sosialt bærekraftig Tromsø har medborgere som deltar aktivt i samfunnet. Tromsø kommune skal være et sted hvor folk har lyst til å bo, med varierte boliger og gode bomiljø. Innbyggerne har god tilgang til arbeidslivet, utdanningsinstitusjoner, kultur-, idrett- og friluftstilbud. Sosial bærekraft betyr også at vi har respekt for de globale menneskerettighetene.

I 2032 opplever innbyggerne i Tromsø god livskvalitet, tilhørighet, trygghet og at de er inkludert i samfunnet. Kommunens tjenestetilbud er utviklet slik at innbyggerne er i stand til å mestre sin egen hverdag ut fra egne forutsetninger. Sykefraværet reduseres gjennom systematisk forebygging og helsefremmende tiltak på arbeidsplassene gjennom et inkluderende arbeidsliv. En god hverdag skapes på felles møteplasser sammen med familie og venner, i skole, barnehage, arbeidsfelleskap, sosiale nettverk, frivillighet og i gode lokalmiljø.

Alle barn og unge har gode oppvekst- og utdanningsvilkår. Eldre, syke og mennesker med nedsatt funksjonsevne opplever en verdig omsorg. Folkehelsearbeidet tar hensyn til kulturelle og sosiale forskjeller.

Samfunnet er universelt utformet slik at alle kan delta i samfunnslivet og flest mulig kan delta i arbeidslivet. Vi har en årlig reduksjon i sosial ulikhet i helse og levekår. Det samme gjelder vold og overgrep. Vi jobber tverrfaglig med folkehelse, gjennom samskaping, helsefremming og forebygging i alle ledd.

Tromsø er et internasjonalt samfunn der innbyggere fra andre land deltar aktivt i samfunnslivet. Det er et mangfoldig kunst- og kulturliv for innbyggerne i alle aldre, og dette gjør Tromsø til et viktig kultursenter i den arktiske regionen. Samisk språk, kunst og kultur har gode utviklingsvilkår.

Vi har informerte og engasjerte innbyggere som bidrar til å forme kommunesamfunnet gjennom høy valgdeltakelse, medvirkning og samskaping. Det er høy deltakelse i arbeidslivet og frivillig arbeid.

Tromsø vil...

Delmål 1.1 ...ha aktive innbyggere som har mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet gjennom hele livet.

Derfor skal vi:

- 1.1.1 Fremme folkehelse gjennom tiltak som kommer levekårsutsatte grupper særlig til gode.
- 1.1.2 Legge til rette for omgivelser og aktiviteter som fremmer folkehelse, hverdagsmestring og aktiv samfunnsdeltakelse for alle innbyggere.
- 1.1.3 Utvikle nye måter å involvere innbyggere i prosesser og beslutninger i kommunen.
- 1.1.4 Legge til rette for sosial inkludering og redusere ulikheter i samfunnet, ved at innbyggerne har arbeid å gå til.
- 1.1.5 Tilrettelegge for trygge og stabile bomiljø med variert boligsammensetning, for eie og leie i alle livsfaser.
- 1.1.6 Bidra til at eldre, innbyggere med funksjonsnedsettelse og syke mestrer egen hverdag, kan bo lengst mulig i eget hjem, integrert i øvrig bomiljø, og delta aktivt i samfunnet.
- 1.1.7 Arbeide for at hverdagslivets sevicetilbud og tjenester er tilgjengelig i nærheten av der folk bor
- 1.1.8 Fremme et variert og profesjonelt kunst- og kulturliv som avspeiler mangfoldet i den arktiske regionen.
- 1.1.9 Være pådriver for å videreutvikle samisk språk, kultur og kompetanse.
- 1.1.10 Ha et helsefremmende perspektiv og en tverrsektoriell innsats for å styrke folkehelsen.
- 1.1.11 Gi rask og lett tilgjengelig hjelp med tyngde på tidlig innsats for å styrke den enkeltes livsmestring.

Delmål 1.2 ...gi barn og unge et godt utgangspunkt for å mestre hverdagen og voksenlivet.

Derfor skal vi:

- 1.2.1 Tilrettelegge for at barn og unge kan påvirke egen hverdag og framtid.
- 1.2.2 Arbeide for en inkluderende barnehage og skole med god opplæring, som sikrer barn og unge kompetanse for framtiden.
- 1.2.3 Gi barn og unge trygge møteplasser, som fremmer opplevelsen av fellesskap og tilhørighet.
- 1.2.4 Arbeide systematisk for å gi barn og unge like muligheter, med fokus på tverrfaglig hjelp og tidlig innsats.
- 1.2.5 Sikre at alle barn og unge kan delta i fritids-, kultur- og idrettsaktiviteter.

Delmål 1.3 ...ha trygge, mangfoldige og aktive lokalmiljø

Derfor skal vi:

- 1.3.1 Legge til rette for frivillighet og et aktivt lokaldemokrati for framtida med høy deltakelse.
- 1.3.2 Stimulere til økt samskaping mellom innbyggere, frivillig sektor, næringsliv og kommunen.
- 1.3.3 Legge til rette for inkludering og kulturelt mangfold på møteplasser og i samfunnsutviklingen.
- 1.3.4 Styrke møteplasser som skaper en opplevelse av trygghet og tilhørighet.
- 1.3.5 Forebygge og bekjempe rasisme, vold, terrorisme og kriminalitet.
- 1.3.6 Rette tyngden av kommunale nyinvesteringer slik at de bidrar til velfungerende lokalsentre.

2. Klima og miljømessig bærekraft · redusert klimaavtrykk

For Tromsø betyr klima- og miljømessig bærekraft at all utvikling skjer innenfor naturens tålegrense. Det handler om å tilpasse seg klimaendringene, bidra til å redusere klimagassutslipp og ta vare på naturmangfoldet.

Slik vil vi ha det i 2032:

I 2032 er det tatt arealgrep som sikrer naturmangfoldet i sjø og på land og trykker miljø- og naturressurser mot ødeleggelse. Arealgjenvinning og kompakt arealbruk er førende premisser. Vi har bygd kompakt med utgangspunkt i eksisterende sentrum og lokalsentra. Transportløsninger er utviklet i samsvar med nullvekstmålet.

Tromsøs innbyggere tar bevisste valg om forbruk og redusert klimaavtrykk. Vår kompetanse på klimaendring og klimagassutslipp gir konkurransemessige fordeler for næringslivet, og bidrar til økt verdiskaping. Dette gjør at Tromsø har redusert eget klimaavtrykk, nådd lokale utslippsmål, og bidratt til å nå nasjonale og globale klimamål.

Sannsynligheten for at negative samfunnshendelser skal inntreffe har blitt mindre. Konsekvensen av kritiske hendelser er redusert ved at beredskapen fungerer optimalt.

Tromsø vil...

Delmål 2.1 ...være ledende i arbeidet for et klima- og miljøvennlig samfunn.

Derfor skal vi:

- 2.1.1 Utvikle et lavutslippssamfunn gjennom kunnskapsbaserte tiltak.
- 2.1.2 Tilrettelegge for et kortreist hverdagsliv som reduserer transportbehovet.
- 2.1.3 Gjøre det å gå, å sykle eller å reise kollektivt til det enkleste valget, framfor å kjøre personbil.
- 2.1.4 Samarbeide tettere med forskning og næringsliv for å utvikle og ta i bruk klimasmarte løsninger som gir konkurransefortrinn.
- 2.1.5 Stille miljø- og etiske krav i anskaffelser og legge dette til grunn for intern og ekstern samskaping.
- 2.1.6 Motivere innbyggerne til å ta bevisste klimavalg.
- 2.1.7 Prioritere klimatiltak som bidrar til å redusere luftforurensing, miljøgifter og forsøpling på land og i vann.

Delmål 2.2 ...ta vare på naturmangfold og kulturmiljø.

Derfor skal vi:

- 2.2.1 Forvalte sjø- og landarealer på en kunnskapsbasert og bærekraftig måte.
- 2.2.2 Ivareta og utvikle sammenhengende grønt-arealer, vann, vassdrag og friluftsområder, også i tettbygde sentrumsnære områder.
- 2.2.3 Respektere naturens egenverdi og legge til rette for restaurering av natur der det er mulig.
- 2.2.4 Forvalte naturmangfold, kulturmiljø (kulturminner og landskap) på en måte som bidrar til å oppfylle nasjonale og egne målsettinger.
- 2.2.5 Tilrettelegge for sirkulærøkonomi gjennom redusert forbruk, økt deling og gjenbruk.

Delmål 2.3 ...være et trygt sted å bo og oppholde seg.

Derfor skal vi:

- 2.3.1 Forebygge negative hendelser gjennom god arealplanlegging.
- 2.3.2 Styrke beredskapsarbeidet i tråd med beredskapsprinsippene ansvar, nærhet, likhet og samvirke.
- 2.3.3 Jobbe med samfunnssikkerhet på tvers av sektorer for å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.
- 2.3.4 Gjøre samfunnet i stand til å håndtere klimaendringene gjennom klimatilpasning.

3. Økonomisk bærekraft · kunnskapsbasert verdiskaping

For Tromsø betyr et økonomisk bærekraftig samfunn at verdiskapingen er kunnskapsdrevet og innenfor naturens tålegrense.

Slik vil vi ha det i 2032:

I 2032 har innbyggerne nødvendige ressurser til å delta i samfunnslivet, og velferdsutviklingen kommer hele samfunnet til gode. Kommunen forvalter økonomien på en måte som gjør at vi har omstillingsevne og handlingsrom over tid.

Vi har et mangfoldig, innovativt og eksportrettet næringsliv. Vi skaper verdier basert på vår arktiske kompetanse og forsvarlig bruk av ressursene innenfor naturens tålegrense. Verdiskapingen skjer i hele kommunen og kommer hele kommunesamfunnet til gode. Arbeidsmarkedet kjennetegnes av høy yrkesdeltakelse.

Tromsø er en attraktiv kommune å bosette seg i, både for studenter og andre unge i etableringsfasen. Tromsø er en god vertskommune for statlig og regional sektor og har en aktiv rolle i den regionale utviklingen. Vi er et internasjonalt senter i Arktis og deltar i nasjonale og internasjonale fora for å synliggjøre mulighetene i hele landsdelen.

Kunst-, kultur- og idrettsaktiviteter bidrar til lokal utvikling gjennom samarbeid med frivillig, privat og kommunal sektor.

Kommunen har et godt økonomisk handlingsrom som gir utviklingskraft.

Tromsø vil...

Delmål 3.1 ...videreutvikle et mangfoldig og konkurransedyktig næringsliv.

Derfor skal vi:

- 3.1.1 Legge til rette for å øke antallet arbeidsplasser og etableringer som svarer på lokale, så vel som globale, samfunnsutfordringer.
- 3.1.2 Bidra til utvikling og verdiskaping gjennom prosjekter og partnerskap med næringsliv, forskning og offentlige aktører.
- 3.1.3 Arbeide for et arbeidsliv som er inkluderende, og som utvikler, beholder og tiltrekker kompetent arbeidskraft og gründere.
- 3.1.4 Synliggjøre og videreutvikle kvaliteter som gjør kommunen og næringslivet attraktive for studenter og unge i etableringsfasen.
- 3.1.5 Fokusere på hele kommuneorganisasjonen som tilrettelegger for næringsutvikling.
- 3.1.6 Stille klima- og miljøkrav ved anskaffelser.
- 3.1.7 Sikre tilgang på areal til reindrift, landbruk, reiseliv og annet bærekraftig arealkrevende næringsliv.

Delmål 3.2 ...at verdiskapingen skal komme hele kommunesamfunnet til gode.

Derfor skal vi:

- 3.2.1 Tilrettelegge for næringsaktivitet og verdiskaping i hele kommunen.
- 3.2.2 Utjevne sosial ulikhet gjennom universelle tiltak, og suppleres med målrettede tiltak rettet mot lavinntektshusholdninger og andre vanskeligstilte.
- 3.2.3 Arbeide for høyere yrkesdeltakelse og heltidsstillinger for utsatte grupper.
- 3.2.4 Samarbeide for å fjerne all form for arbeidslivskriminalitet.

Delmål 3.3 ...være en drivkraft i den regionale, nasjonale og arktiske regionen.

Derfor skal vi:

- 3.3.1 Posisjonere landsdelen nasjonalt og internasjonalt i samarbeid med regionens aktører.
- 3.3.2 Utvikle Tromsø som arena for kunst og kultur, idrett, næringsliv og forskning.
- 3.3.3 Styrke vertskapsrollen overfor institusjoner av internasjonal, nasjonal og regional betydning.
- 3.3.4 Delta i internasjonalt- og storby samarbeid for å bygge kompetanse, styrke nettverk og få tilgang til utviklingsressurser.
- 3.3.5 Styrke kommunen som regionens knutepunkt for havn, fly, tog og kollektivtransport, og jobbe for statlige prioriteringer til dette.

4. Arealstrategi

For Tromsø kommune innebærer en bærekraftig arealbruk at måten vi bruker og tilrettelegger arealer på, bidrar til å styrke sosial, klima- og miljømessig og økonomisk bærekraft.

Slik vil vi ha det i 2032:

Planlegging, utvikling og utbygging av Tromsøsamfunnet legger føre-var-prinsippet til grunn. Arealstrategien er en integrert del av kommuneplanens samfunnsdel, og legges til grunn for revisjon av kommuneplanens arealdel.

Arealbruk skal ta hensyn til ytre rammebetingelser som klimaendring, endringer i demografi, globalisering, urbanisering og statlige planretningslinjer.

Bevisst gjenbruk og transformasjon av areal er viktig for å ta vare på naturlig miljø. Potensialet for gjenbruk og transformasjon av bebygde areal skal vurderes sammen med potensialet i nye bolig- og næringsarealer med mål om å få til en variert og bærekraftig arealutvikling.

Allmenheten er sikret tilgang til natur, grøntområder og fjæra. Naturmangfoldet er sikret på land, i sjø og vassdrag. Samtidig er viktige areal for eksempel for landbruk, reindrift, fiske, reiseliv, oppdrett, marine og mineralske næringer ivaretatt.

Tromsø kommune har en tydelig senterstruktur med varierte boligtyper, tjenestetilbud og sosiale møteplasser tilpasset det området som skal betjenes.

Enkelte senter i distriktet betjener et større omland. Senterområdene er tilgjengelige, trygge og tilrettelagt for alle. De offentlige rommene er demokratiske fellesskapsarenaer.

Tromsø sentrum er befolkningens viktigste og mest sentrale møteplass og identitetsmarkør for innbyggere og besøkende. Her kjennetegnes gater, byrom og parker av høy kvalitet.

Byområdet har en kompakt struktur. Gjennom samordnet bolig-, areal-, og transportplanlegging skal økningen i persontransporten tas gjennom gange, sykkel og kollektiv.

Eksisterende og nye næringsarealer utvikles med henblikk på sambruk, samlokalisering, god arealutnyttelse og redusert transportbehov.

Tromsø og regionen rundt har sterkt eksportbaserte næringer og en sterk vekst i reiselivsnæringen. Bygging av Nord-Norgebanen er av stor betydning dersom verdiskapningen i disse næringene skal opprettholdes eller styrkes. Det bør utredes i kommuneplanens arealdel hvor en framtidig jernbane- og godsterminal kan lokaliseres og hvilke arealer som er egnet til etablering av jernbanetrasé. Ved rullering av kommuneplanens arealdel vurderes det også hvor en mulig elektrisk fergerute for persontransport til/fra sentrum kan lokaliseres.

Tromsø vil...

Delmål 4.1 ...ha en arealbruk som styrker samfunnets sosiale bærekraft.

Derfor skal vi:

- 4.1.1 Utvikle lokale senter med varierte boligtyper og tjenestetilbud tilpasset omlandet de skal betjene.
- 4.1.2 Peke ut naturlige områder/senter i distriktet som skal ivareta ulike tjenester der folk bor for å skape trygghet og forutsigbarhet og gi økt bolyst i by og distrikt.
- 4.1.3 Stille krav om at nødvendig offentlig infrastruktur er på plass, eller etableres som del av alle byggeprosjekter.
- 4.1.4 Sikre allmennheten tilgang til natur, grøntområder og fjæra.
- 4.1.5 Styrke naturverdier, landskap, kulturminner og stedsform som identitetsbyggende elementer og viktige hverdagslandskap.
- 4.1.6 Forsterke Tromsø sentrum som befolkningens viktigste møteplass og identitetsmarkør for innbyggere og besøkende med et bredt spekter av kunst og kultur, offentlige og private tjenester, aktiviteter og næringer.
- 4.1.7 Gjøre sentrum tilgjengelig med gange, sykkel og kollektivtransport.
- 4.1.8 Vektlegge barn og unges oppvekstmiljø og universell utforming i all planlegging.

Delmål 4.2 ...ha en arealbruk som styrker samfunnets klima- og miljømessige bærekraft.

Derfor skal vi:

- 4.2.1 Ta vare på naturmangfold og unngå unødvendige naturinngrep ved å legge føre-varprinsippet til grunn for planlegging, utbygging og tilpasning til klimaendringer.
- 4.2.2 Vurdere transformasjon og gjenbruk av bebygde arealer før nye utbyggingsarealer tas i bruk.

- 4.2.3 Unngå bygging på dyrka mark og viktige skogs- og beitearealer.
- 4.2.4 Redusere transportbehovet gjennom samordning av bolig-, areal- og transportplanleggingen.
- 4.2.5 Utvikle senterområder der nærhet mellom bolig, næring, arbeidsplasser og offentlig servicetilbud gir kortere avstander og reduser transportbehov.
- 4.2.6 Tilrettelegge for at vekst i persontransporten skal skje gjennom gange, sykkel og kollektiv med Tromsø sentrum, Breivika og Langnes som sentrale punkter.
- 4.2.7 Ikke utvide byområdets geografiske ytterpunkter for boligbygging.
- 4.2.8 Utvikle og sikre grønne korridorer og strandsonen og utvikle markagrensen i kommuneplanens arealdel slik at bynære naturområder på fastlandet og på Kvaløya inkluderes i Tromsømarka-begrepet.
- 4.2.9 Tilrettelegge for bruk av arealer til urban matproduksjon.

Delmål 4.3 ...ha en arealbruk som styrker samfunnets økonomiske bærekraft.

Derfor skal vi:

- 4.3.1 sikre viktige areal til eksempelvis landbruk, reindrift, reiseliv, fiske, oppdrett, marine og mineralske næringer.
- 4.3.2 Utvikle eksisterende og nye næringsarealer med henblikk på sambruk, samlokalisering, god arealutnyttelse og redusert transportbehov.
- 4.3.3 Medvirke til at arealdisponeringen i distriktet og byområdet gir økt bolyst og aktivitet som fremmer gode lokalsamfunn og videreutvikling av eksisterende senter.
- 4.3.4 Styrke Tromsø sentrum som tyngdepunkt for etablering av et mangfold av offentlige og private tjenester, aktiviteter og næringer.
- 4.3.5 Sikre areal til næring som ikke er forenlig med bolig utenfor senterområder og tettbygde strøk.

5. Tromsø kommune · en robust organisasjon

Visjonen "Sammen for et varmt og livskraftig Tromsø" peker retning for den enkelte innbygger og kommunens virksomhet.

Slik vil vi ha det i 2032:

Muligheter og løsninger skal komme hele kommunesamfunnet til gode. Vi skal sikre et bærekraftig samfunn både for dagens og fremtidige generasjoner. Kommunens verdier – respekt, åpenhet, mot, anerkjennelse og tillit – skal være gjenkjennbart i alt vi gjør.

I 2032 er Tromsø kommune fortsatt en politisk styrt organisasjon og en arena for framtidens lokaldemokrati. Vi utvikler tiltak og løsninger sammen med innbyggerne. Vi har en intern samhandling som gjør at vi bruker verktøyene i den kommunale verktøykassen slik at ressursene kommer hele kommunesamfunnet til gode.

Kommunen har styrket sin rolle som samfunnsutvikler. Vi ivaretar våre oppgaver som myndighetsutøver og leverer gode velferdstjenester til innbyggerne.

Forebygging og hverdagsmestring er gjennomgående tema i kommunens virksomhet.

Tromsø kommune har orden i eget hus, med gode verktøy for intern styring og internkontroll i virksomheten. Dette bidrar til kvalitet, effektivitet i tjenesteproduksjonen og gjennomføringsevne.

En god organisasjonskultur gir grunnlag for læring og forbedring. De ansatte er kommunens viktigste ressurs. Kommunen er en attraktiv arbeidsgiver med gode rutiner for å beholde, utvikle og rekruttere kompetente medarbeidere og ledere.

Tromsø vil...

Delmål 5.1 ...utvikle og gjennomføre oppgavene sammen med innbyggerne.

Derfor skal vi:

- 5.1.1 Drive kunnskapsbasert utvikling gjennom systematisk bruk av forskning, analyse og samskapingsmetoder.
- 5.1.2 Innføre nye løsninger og arbeidsmåter med mål om en bedre hverdag for innbyggerne og medarbeiderne.
- 5.1.3 Aktivt samarbeid med innbyggere, lag og foreninger, kunst- og kulturlivet og næringslivet om samfunnsutvikling og gode løsninger.
- 5.1.4 Sette innbyggere og medarbeidere i stand til å bruke nye verktøy i egen hverdag.
- 5.1.5 Sikre reell medvirkning og bred involvering av innbyggere og folkevalgte i kommunens planarbeid.
- 5.1.6 Samarbeide med relevante aktører regionalt, nasjonalt og internasjonalt.
- 5.1.7 Synliggjøre at tiltakene og prosessene som kommunen igangsetter, kommer kommunesamfunnet til gode.

Delmål 5.2 ...være en attraktiv organisasjon og arbeidsgiver.

Derfor skal vi:

- 5.2.1 Beholde, utvikle og rekruttere kompetente medarbeidere og ledere, som speiler mangfoldet av innbyggere i Tromsø kommune.
- 5.2.2 Arbeide systematisk med medarbeidermedvirkning, helse- miljø- og sikkerhet og organisasjons- og lederutvikling.
- 5.2.3 Videreutvikle en kultur for læring, deling og tverrsektorielt samarbeid.

Delmål 5.3 ...forvalte kommunens ressurser på en hensiktsmessig måte.

Derfor skal vi:

- 5.3.1 Ha helhetlig styring som sikrer at drifts- og utviklingsoppgaver sees i sammenheng og at langsiktige mål følges opp i underliggende planer.
- 5.3.2 Forvalte økonomien i tråd med vedtatte handlingsregler, for å ivareta det økonomiske handlingsrommet over tid.
- 5.3.3 Ha en bærekraftig økonomi med rom for utvikling.
- 5.3.4 Ha en forsvarlig internkontroll som sikrer at vi har orden i eget hus og at uønskete hendelser unngås.

Hvordan tar vi neste steg?

Plansystem med tydelig målstruktur

For å lykkes med en helhetlig utvikling av kommunen må plansystemet til kommunen ha en helhetlig målstruktur.

Den bør kjennetegnes av et tydelig hierarki og en rød tråd fra de overordnede målene i kommuneplanen til mer konkrete strategier og tiltak i de underliggende planer.

Gjennom denne kommuneplanen har vi tatt det første steget. Samfunnsmålene, delmålene og strategiene er løftet opp på et strategisk nivå og resten av plansystemet skal forankres i disse.

Figuren til høyre viser en skjematisk framstilling av kommunens plansystem. En komplett liste over kommunens planhierarki og planer er tilgjengelig i Tromsø kommunes planstrategi.

Fra samfunnsdel til konkretisering av tiltak

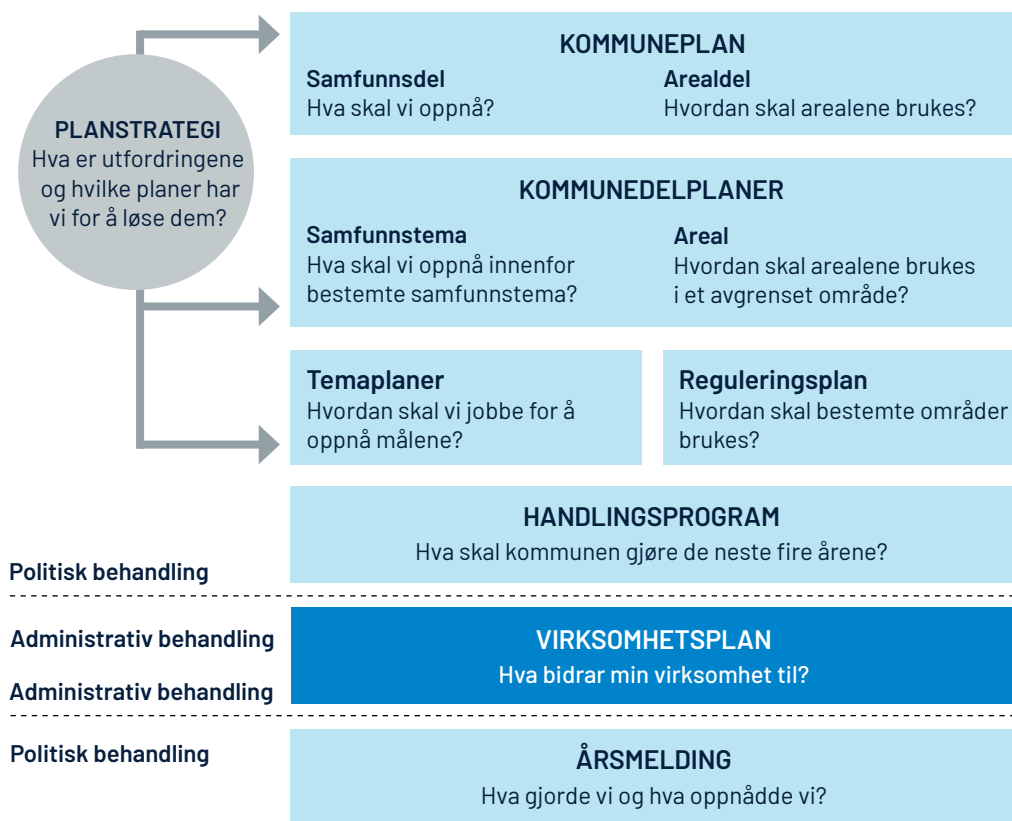
Samfunnsdelen definerer langsiktige mål for kommunesamfunnet og kommuneorganisasjonen. Det kan i tillegg utarbeides egne kommunedelplaner eller fag- og temaplaner for å utdype enkelte tema eller mål fra samfunnsdelen.

Gjennom handlingsprogrammet vil de ulike målene bli fordelt på tjenesteområder i kommunen. Målene er tverrsektorielle, og berører tjenesteområdene ulikt slik at noen mål har høyere relevans for enkelte tjenesteområder. For å lykkes må vi jobbe på tvers av tjenesteområdene.

Målene skal fordeles på kommunens virksomheter. Virksomhetene definerer konkrete tiltak for å sikre måloppnåelse. Vi ser dermed at kommunens virksomheter forpliktes på mål, men har frihet på tiltak.

Virksomhetslederne har et lederansvar for at virksomheten når målene sine. Det gjennomføres jevnlig oppfølging og dialog for å vurdere måloppnåelse og iverksette korrigerende tiltak.

Kommunen og de ulike tjenesteområdene arbeider kontinuerlig med å utvikle gode måleindikatorer som viser om vi går i ønsket retning. Kommunens årsrapport gir en samlet vurdering av status og måloppnåelse.

Tromsø kommune

Rådhuset
Postboks 6900
9299 Tromsø

77 79 00 00

postmottak@tromso.kommune.no

tromso.kommune.no